

Μετάφραση-προσαρμογή στα ελληνικά της κλίμακας αιτιακών πεποιθήσεων για τις ψυχικές διαταραχές MDCB

Χ. Παπαθανασίου, Σ. Στυλιανίδης

Τμήμα Ψυχολογίας, Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας μεθοδολογικής εργασίας είναι η παρουσίαση της διαδικασίας μετάφρασης-πολιτισμικής προσαρμογής στην ελληνική γλώσσα του αξιόπιστου και έγκυρου ερωτηματολογίου MDCB (Mental Disorder Causal Beliefs Scale), το οποίο έχει κατασκευαστεί με σκοπό την αποτύπωση των αιτιακών πεποιθήσεων όσον αφορά τις ψυχικές διαταραχές. Το πρωτότυπο ερωτηματολόγιο είναι γραμμένο στην αγγλική γλώσσα και αποτελείται από τριάντα ευνοϊκές δηλώσεις. Οι ερωτώμενοι καλούνται να δηλώσουν το βαθμό συμφωνίας τους με τη βοήθεια μιας 4βάθμιας κλίμακας Likert. Οι ερωτήσεις ομαδοποιούνται σε δύο υποκλίμακες, ανάλογα με τις πεποιθήσεις του ερωτώμενου για τα αίτια των ψυχικών διαταραχών: α) βιογενετικά στοιχεία και β) ψυχοκοινωνικά στοιχεία. Για τη μετάφραση-πολιτισμική προσαρμογή του ερωτηματολογίου ακολουθήθηκε η μεθο-

δολογία που προτείνεται από την International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research (ISPOR): α) άδεια χρήσης ερωτηματολογίου, β) προς τα εμπρός μετάφραση (forward translation), γ) εναρμόνιση, δ) προς τα πίσω μετάφραση (backward translation), ε) έλεγχος από ειδικούς, στ) γνωστική ανασκόπηση (cognitive debriefing), ζ) οριστικοποίηση. Το τελικό προϊόν της διαδικασίας μετάφρασης και πολιτισμικής προσαρμογής του MDCB είναι διαθέσιμο στα ελληνικά και έτοιμο για επικύρωση (MDCB Gr.v0). Το ερωτηματολόγιο MDCB μεταφράστηκε στα ελληνικά, με τρόπο που το πρωτότυπο και το μεταφρασμένο αξιολογήθηκαν ως ισοδύναμα. Επόμενο στάδιο είναι η επικύρωσή του, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ελλινόφωνο πληθυσμό για την εκτίμηση των αιτιακών πεποιθήσεων για τις ψυχικές διαταραχές.

Λέξεις ευρητηρίου: ψυχικές διαταραχές, αιτιακές πεποιθήσεις, μετάφραση, πολιτισμική προσαρμογή, MDCB

Εισαγωγή

Τα πορίσματα της σύγχρονης νευροεπιστημονικής έρευνας τις τελευταίες δεκαετίες τροφοδότησαν την ελπίδα για βελτίωση των στάσεων του γενικού πληθυσμού απέναντι στα άτομα που πάσχουν από ψυχικές διαταραχές, μέσω της διάδοσης των ευρημάτων των νευροεπιστημόνων σχετικά με τη βιολογική-γενετική βάση της ψυχοπαθολογίας (π.χ. βλάβη του εγκεφάλου, χημική ανισορροπία, γενετική προδιάθεση, κ.λπ.).¹ Η παραπάνω προσδοκία στηρίζεται σε δύο υποθέσεις: α) η απόδοση της αιτίας των ψυχικών διαταραχών σε βιογενετικούς παράγοντες θα μειώσει το βαθμό ευθινοποίησης και ενοχοποίησης των ασθενών, καθώς αυτού του είδους οι παράγοντες εκφεύγουν του ελέγχου του ατόμου, και β) εάν οι ψυχικά ασθενείς θεωρηθούν μη-υπεύθυνοι για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται, τότε θα βιώσουν λιγότερη απόρριψη από το κοινωνικό περιβάλλον τους. Οι υποθέσεις αυτές διαμορφώθηκαν βάσει της κοινωνικοψυ-

χολογικής θεωρίας των αιτιακών αποδόσεων. Σύμφωνα με τον Αμερικανό κοινωνικό ψυχολόγο Bernard Weiner,² μια στιγματική κατάσταση, όπως η ψυχική ασθένεια, προκαλεί περισσότερο αρνητικά συναισθήματα και αρνητικές συμπεριφορές όταν γίνεται αντιληπτή ως ελέγξιμη, ενώ, αντίθετα, μια μη ελέγξιμη κατάσταση μπορεί να προκαλέσει θετικές αντιδράσεις, όπως οίκτο και παροχή βοήθειας.

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, παρόλο που οι κοινωνικές έρευνες σε χώρες του δυτικού κόσμου εμφανίζουν αύξηση του ποσοστού των ατόμων που υιοθετούν βιογενετικές αιτιακές πεποιθήσεις (ΒΑΠ), οι στάσεις του γενικού πληθυσμού απέναντι στα άτομα που πάσχουν από ψυχικές διαταραχές δεν έχουν γίνει περισσότερο ανεκτικές,³⁻⁶ στοιχείο που θέτει υπό επανεξέταση την αντιστιγματική επίδραση των ΒΑΠ στις στάσεις. Υπάρχουν ενδείξεις ότι οι ΒΑΠ συνδέονται με αρνητικές στάσεις και αντιλήψεις⁷⁻¹⁰ και σχετίζονται με μεγαλύτερο βαθμό κοινωνικής απόστασης σε σύγκριση με τις ψυχοκοινωνικές αιτιακές πεποιθήσεις (ΨΑΠ).^{9,11}

Στοιχεία επικοινωνίας: Χρυσοβαλάντης Παπαθανασίου, Τμήμα Ψυχολογίας, Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Λεωφόρος Συγγρού 136, 17671 Αθήνα

Τηλέφωνο: 6982968418, Email: chpapath@panteion.gr

Χρηματοδότηση: Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ)

